

Aan: Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Binnenlandse Zaken

Datum: 10 september 2018

Betreft: Reactie Landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen in kader van de internet-consultatie ontwerp-aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet

Hierbij de reactie op de internet-consultatie ontwerp-aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet van de Landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen (KBBB) namens de leden van de deelnemende omgevingsdiensten, waterschappen en politie.

Onze reactie gaat vooral in op een aantal wezenlijke uitgangspunten en voorstellen die wij in de beschikbaar gestelde documenten zijn tegengekomen. Daarnaast hebben we zelf botsproeven gehouden en deelgenomen aan botsproeven bij andere organisaties, om te kijken waar we tegenaan gaan lopen. In de tekst hieronder geven wij in het geel een aantal voorbeelden van knelpunten die in de praktijk, onder andere uit de botsproeven, naar voren zijn gekomen. Hiermee illustreren wij dat de voorgestelde regelgeving in een aantal gevallen wringt met het behouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit.

Saneren

Artikel 3.48h aanwijzing milieubelastende activiteit saneren

1. Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het beperken of ongedaan maken van de blootstelling aan de verontreiniging van de bodem.
2. Onder de aanwijzing valt niet het saneren van de bodem als de maatregelen zijn gericht op verontreiniging van grondwater of van de waterbodem.

Er wordt 3 m³ boven de streefwaarde, of tussenwaarde of interventiewaarde verontreinigde grond ontgraven en afgevoerd. Dit moet gemeld worden. Hierdoor wordt het (keten)toezicht versterkt.

De toezichthouders en handhavers zijn hier erg blij mee omdat hier geen link met de >25m³ grens of met de Interventiewaarde is. Dit betekent dat er bij elke ontgraving, ongeacht het volume, of verontreinigingswaarde een melding gedaan moet worden. Dit is eenduidig en beter en zal leiden tot een grote kostenverlaging voor de toezichthouders, opdrachtgevende en uitvoerende partijen. Want er hoeven geen aanvullende documenten te worden opgevraagd en of aangeleverd (dit moet al vanuit de melding). Toezichthouders hoeven niet te zoeken naar niet-meldingsplichtige graafwerkzaamheden waar risico's zijn. Dit heeft aanzienlijke positieve gevolgen voor de fysieke leefomgeving. De kans op ongecontroleerde opmenging tijdens het ontgraven (ook stromen >Interventiewaarde) wordt hierdoor deels ingeperkt. De toezichthouders krijgen hier in ieder geval meer grip en inzicht in, waardoor het risico voor mens, dier en milieu verder afneemt.

Echter I&W heeft tijdens het speciale Implementatieteamoverleg ten behoeve van het ontwerp-aanvullingsbesluit van donderdag 30 augustus 2018 aangegeven dat overal het >25m³ criterium en in dit geval ook de Interventiewaarde aangehouden moet worden, zowel bij ontgraven, onderzoeksverplichting als saneren, et cetera. Hierop hebben wij dan ook onze reactie gebaseerd.

Naleefgedrag en meldingen

Wij hebben op basis van diverse onderzoeken de afgelopen jaren geconstateerd dat de branche een slecht naleefgedrag vertoont. Het certificerend systeem is niet bij machte om dit te veranderen. De overheid is hier als grootste opdrachtgever in grote mate bij betrokken. Mede hierdoor heeft Bodem bij Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) de hoogste prioriteit gekregen.

Wegvallen Meldingen

Ondanks het slechte naleefgedrag van de branche, staat nu in het ontwerp-aanvullingsbesluit dat de meldingen voor een groot deel komen te vervallen. Zelfs bij graafwerkzaamheden in grond boven de Interventiewaarde en de afvoer hiervan. Terwijl er bij verontreiniging boven de interventiewaarde risico is voor mens, dier en milieu. Wordt de branche beloond voor zijn slechte naleefgedrag?

In het licht van de huidige regelgeving betekent dit zelfs een flinke afname van het beschermingsniveau. Momenteel is het namelijk bij een Bus-melding >Interventiewaarde verplicht om te melden. Ook bij graafwerk >50m³ >Streefwaarde bestaat in de huidige regelgeving een meldverplichting.

Artikel 3.48e <25m³ >Interventiewaarde is geen Milieubelastende Activiteit (MBA) en hoeft niet gemeld te worden en er hoeft geen onderzoek uitgevoerd te worden, zelfs geen historisch onderzoek.

Hierdoor kan gegraven worden op een locatie van een voormalige gasfabriek zonder dat men er weet van heeft dat daar in verontreinigde grond wordt gegraven. Met cyanide, pak, olie en oplosmiddelen verontreinigde grond kan zo boven de interventiewaarde vrijkomen en afgevoerd worden, zonder dat iemand daar weet van heeft. Waardoor grond verontreinigd boven de Interventiewaarde in de schone keten kan komen.

Artikel 3.48C >25m³ <Interventiewaarde is wel een Milieubelastende activiteit, waar onderzoek nodig is. Maar geen melding noodzakelijk is.

Er kan dus 9000m³ onder de interventiewaarde verontreinigde grond ontgraven en afgevoerd worden. Zonder dat dit bekend is bij de toezichthouder. Hierdoor is het toezicht niet goed uitvoerbaar en kan er verontreinigde grond in de schone keten komen.

Opknippen meldingen

Gezien het slechte naleefgedrag zoals eerder beschreven is het de verwachting dat de uitvoerende partijen werkzaamheden op papier gaan 'opknippen' (240m³ = ook 10*24m³) om toezicht en verplichtingen als het gebruik van gecertificeerde intermediairs te omzeilen. Waardoor bij elkaar grote hoeveelheden ongecontroleerde grondstromen ontgraven en afgevoerd worden.

Slim Melden

Op blz. 75 van de NvT staat: 'Voor de bescherming van de bodem heeft het rijk maatregelen en de best beschikbare technieken voorgeschreven ter bescherming van de bodem tegen nieuwe verontreinigen en aantastingen.' Waarom geldt dit niet voor toezicht en is er nog steeds geen verplichting van het systeem om overtreders op te sporen middels middelen zoals een bodem-app, grondvolgsysteem, volumecriterium, et cetera? Deze hulpmiddelen zijn er immers al enige tijd.

Om de meldlast voor zowel de melder als de overheid te verkleinen zijn wij voorstander van slimme en gecombineerde meldingen. Door meldingen voor meerdere milieubelastende activiteiten en andere verplichtingen vanuit andere wetgeving te combineren in een slim meldsysteem neemt de meldlast en het slechte naleefgedrag af. De [Bodem-App](#) doet dit al en zou hier ook landelijk in kunnen faciliteren.

Dit bespaart ook nog eens een hoop geld, zie het artikel over graafschade in de [Volkskrant](#). 'Het Gemeentelijk Platform Kabels & Leidingen (GPKL), raamde op radiostation BNR de nevenschade op 730 miljoen euro'. De landelijke werkgroep heeft de schade van onder andere bodemverontreiniging hier ook bij berekend en komt op minimaal 3,6 miljard per jaar (zie bijlage 2). De [Bodem-App](#) zou dit soort schade voor een deel kunnen voorkomen. De verplichting van het inzichtelijk maken van KLIC-meldingen en veldwerkmeldingen voor alle toezichthouders in de regelgeving zou dit soort middelen nog efficiënter maken.

Grondwater

Het grondwater is nu uitgesloten; hierdoor is er voor graven in verontreinigde grond beneden de grondwaterspiegel landelijk geen meldplicht, ook niet als dit boven de interventiewaarde is. En daarmee ook geen certificeringsplicht, geen onderzoeksplicht, et cetera. Als je het uitsluit zoals nu in het ontwerp-aanvullingsbesluit staat, is mogelijk zelfs de zorgplicht niet van toepassing. Hierdoor wordt het toezicht onnodig bemoeilijkt. Vooral in de lage delen van Nederland met een hoge waterstand zal dit problemen geven.

Er kan dus beneden de grondwaterspiegel 1000m³ boven de interventiewaarde verontreinigde grond ontgraven en afgevoerd worden. Zonder dat men hier weet van heeft. Hierdoor is het toezicht niet goed uitvoerbaar en kan verontreinigde grond >I in de schone keten komen.

Regels niet van toepassing op spoedreparatie vitale infrastructuur

Dit leidt niet tot een gelijkwaardig beschermingsniveau; in de huidige regelgeving valt dit gewoon onder een meldingsplicht, art. 28/39Wbb of 13/27Wbb. Waarvoor ook een evaluatie na afloop van de werkzaamheden ingediend moet worden. Dit vervalt allemaal. Er is straks geen meldplicht, geen onderzoeksplicht, niet gescheiden ontgraven, et cetera. Een uitzondering op meldingstermijn is ons inziens verstandiger in plaats van alles uitzonderen. Deze uitzondering is ook nodig bij het milieubelastend toepassen van grond omdat er ook met spoed aangevuld kan worden.

Er kan dus in het kader van een spoedreparatie 5000m³ boven de interventiewaarde verontreinigde grond ontgraven en afgevoerd worden. Zonder dat men hier weet van heeft. Hierdoor is het toezicht niet goed uitvoerbaar. En kan verontreinigde grond >I in de schone keten komen.

Opeens wordt dan natuurlijk alles een spoedreparatie. Wij willen daarom naast het aandringen op een uitzondering op de meldingstermijn aandringen op een goede omschrijving van zowel spoedreparatie als vitale infrastructuur.

Risico's wegvallen meldingen, opknippen meldingen, grondwater en vitale infrastructuur

In de nota van toelichting blz. 75 staat dat er door het rijk algemene regels worden gesteld om milieuverontreiniging te voorkomen; dat zien wij niet terug in bovenstaande.

Dit geeft aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Namelijk het risico van opmenging (ook stromen >Interventiewaarde) bij ontgravingen is hierdoor niet afgedekt. Waardoor risico voor mens, dier en milieu kan ontstaan. Dit is geen gelijkwaardig beschermingsniveau en dit zorgt tevens voor een grote lastenverzwaring (zie kopje lastenverzwaring door wegvallen meldingen).

Ketentoezicht

In de nota van toelichting blz. 75 staat: 'Door het stellen van algemene rijksregels wordt eveneens het risico van afwenteling voorkomen, namelijk het risico dat vrijgekomen verontreinigde grond in de keten verdwijnt, wordt vermengd of de bodem elders verontreinigt.' Dit zien wij niet in bovenstaande terugkomen.

Zoals hierboven beschreven krijgen de toezichthouders geen meldingen van verontreinigde grond < Interventiewaarde, geen meldingen <25m³ >Interventiewaarde, geen meldingen bij werkzaamheden beneden het grondwaterpeil, ook niet als dit verontreinigde grond betreft.

Als deze meldingen verdwijnen, belemmert dat de (keten)handhaving in ernstige mate. De huidige beschikbare middelen voor een efficiënter toezicht (zoals de [Bodem-App](#)) kunnen met minder informatiebronnen dan ook minder effectief worden ingezet.

Mogelijk dat een en ander nog via andere meldingen achterhaald kan worden. Echter dan moet hier wel in geïnvesteerd worden, zie kopje DSO en bodeminformatie. Het LMA of het Meldpunt Bbk komen pas na afronding van de ontgraving in beeld, opmenging kan dan al hebben plaatsgevonden (zie kopje risico's wegvallen meldingen, opknippen meldingen en grondwater).

Kortom: de toezichthouders verliezen hun informatiepositie en de mogelijkheden om een zo compleet mogelijk beeld van de marktsituatie te krijgen en te houden. Tevens wordt het zicht op de kwaliteit en de risico's van een groot deel van de graafwerkzaamheden verminderd. Hierdoor is een toezichthouder genoodzaakt met zeer grote regelmaat aanvullende gegevens op te vragen, hetgeen juist een lastenverzwaring bij zowel de toezichthoudende als bij de uitvoerende overheid en de uitvoerende branche veroorzaakt.

Lastenverzwaring door vervallen meldingen

De volgende – zeer voorzichtige – berekening is gebaseerd op de bij ons bekende (KLIC- en MOOR-) meldingen, te weten meer dan 800.000 per jaar. Als we uitgaan van 500.000 activiteiten per jaar waarvoor nu een meldingsplicht geldt, die in de helft (aannahme) van de gevallen komt te vervallen, komen we op 250.000 niet-meldingsplichtige activiteiten. Voor deze activiteiten verwachten wij een extra tijdsbesteding (voor- en achteraf rechercheren en extra informatie opvragen) van 2 tot 4 uur. Uitgaande van 2 uur á 50 euro maal 250.000 niet-meldingsplichtige activiteiten, komen we uit op 25.000.000 euro(!) per jaar aan lastenverzwaring voor zowel de branche als de toezichthoudende overheden. Wij vragen ons af in hoeverre hier rekening mee is gehouden en of voor de toename van de toezichtsinspanningen extra middelen beschikbaar worden gesteld.

Dit is meegegeven bij de financiële doorrekening van het ontwerp-aanvullingsbesluit. Wij zien dit in de toelichting op het ontwerp-aanvullingsbesluit niet terugkomen of gemotiveerd worden waarom dit niet van toepassing zou zijn.

Onderzoeksplicht

We zijn erg blij dat de onderzoeksplicht nu explicieter is opgenomen in het ontwerp-aanvullingsbesluit. Echter er is ook een grens gesteld. De onderzoeksplicht geldt nu alleen bij ontgraving >25m³, bij <25m³ >I is er dus geen onderzoeksplicht. In het Implementatieteam is afgesproken dat voor alle werkzaamheden historisch onderzoek uitgevoerd moest worden. Dit zien we hier niet in terugkomen. Hierdoor wordt toezicht onnodig bemoeilijkt want je weet gewoon niet wat de kwaliteit van de vrijgekomen grond is. Ook niet als er wordt afgevoerd. Dit is geen gelijkwaardig beschermingsniveau.

Er kan dus 24m³ boven de interventiewaarde verontreinigde grond worden ontgraven en afgevoerd zonder onderzoek. Maar hoe kom je er dan achter dat je in een gasfabriek-verontreiniging gaat graven (cyanide, asbest, oplosmiddelen, etc.). als er geen onderzoek uitgevoerd hoeft te worden? Hierdoor kan verontreinigde grond >I in de schone keten komen.

DSO/1 meldpunt

Door het wegvallen van een groot deel van de meldingen raakt Toezicht & Handhaving een groot deel van zijn informatiepositie kwijt.

Het rijk heeft besloten om het DSO voor Handhaving niet op te zetten. Wij vragen ons af of de 380 gemeenten, 25 waterschappen (waterbodem en lozingen) en de 12 provincies (werkzaamheden in grondwater) die bevoegd gezag worden hier dan wel de middelen voor krijgen.

Meer dan 380 meldpunten opzetten is niet niks. Wij bevelen aan om hiervoor toch 1 meldpunt neer te zetten waar alle meldingen binnenkomen. Het opzetten van 1 meldpunt kost aanzienlijk minder dan het invoeren van > 380 meldpunten en werkwijzen. En het inrichten van 1 meldpunt leidt tot een lastenvermindering voor alle uitvoerende partijen. Nu moeten bedrijven KLIC-meldingen doen, melden in het kader van openbreken openbare ruimte, Wet bodembescherming, Besluit bodemkwaliteit, Arbeidsinspectie, certificerende instelling, LMA, et cetera.

Tevens heeft het rijk er niet voor gekozen om te investeren in Bodeminformatie, Bidon is niet gerealiseerd. De verplichting om dit voor iedereen inzichtelijk te maken komt straks bij de gemeenten te liggen. De vraag is of hiervoor geld aan de gemeenten beschikbaar is gesteld (zie onderdeel bodeminformatie).

Bodeminformatie

Het indienen van een evaluatieverslag na saneren is straks geen verplichting meer en het bevoegd gezag hoeft ook niet meer te beoordelen of de sanering goed is uitgevoerd. Terwijl het naleefgedrag de afgelopen jaren zo slecht is geloven wij ze straks op hun blauwe ogen (zie kopje naleefgedrag).

Doordat het rijk niet de middelen beschikbaar heeft gesteld voor Bidon/DSO komt de verplichting straks de bodeminformatie snel inzichtelijk te hebben om ontwikkelingen snel tot stand te laten komen bij de gemeenten te liggen als bevoegd gezag bodem (zie ook nota van toelichting blz. 94, 95 en 96), bij provincie als bevoegd gezag grondwater en bij waterschappen als bevoegd gezag waterbodem. Krijgen ze hier dan wel de middelen voor?

Voorbeeld: Na sanering volgt verkoop van een perceel. Door de evaluatie niet te verplichten is er geen duidelijkheid over de actuele chemische kwaliteit van de grond. Zorgt voor extra onderzoekskosten. Waardoor het lastig wordt de fysieke leefomgeving doelmatig te beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen.

Verbeterpunten n.a.v. evaluatie Bbk

De Landelijke Werkgroep heeft over dit onderwerp de afgelopen jaren diverse signalen afgegeven (zie bijlage 1). Zo hebben wij onder meer moeten constateren, dat het Verbetertraject Bbk in ieder geval voor het verbeteren van goed opdrachtgeverschap en van toezicht en handhaving niet zijn behaald. Daarnaast wordt in de NvT ook aangegeven dat uitgangspunt is dat de verbeterpunten uit de evaluatie uit 2011 worden meegenomen in het aanvullingsbesluit en het aangepaste Bbk. Helaas zien wij dit in de voorliggende versie onvoldoende terug. Wij dringen er dan ook op aan dat de verbeterpunten die wij hebben gesignaleerd, zoals genoemd in de bijlage, alsnog en op korte termijn worden gerealiseerd door middel van aanpassing van de regelgeving en door het beschikbaar stellen van gelden en middelen.

Landelijk normenkader en maatwerk

Wij verzoeken u om een landelijk normenkader vast te stellen om de mogelijkheden tot adequaat toezicht niet verder te verslechteren, want meer dan 380 normenkaders (gemeenten, waterschappen en provincies) is niet tot slecht handhaafbaar. Tevens zal dit een grote lastenverzwaring veroorzaken voor zowel de branche als de overheid. Dit leidt niet tot minder, eenduidige en betere regels.

Het zou eenduidiger zijn om dit te doen vanuit een basis van een volwaardige set rijksregels/landelijk normenkader. Regelen gemeente, provincie of waterschap niets, dan is er toch een gelijkwaardig beschermingsniveau voor mens en milieu. Waar door lokale of regionale omstandigheden de landelijke regels niet helemaal passend zijn kan gemotiveerd maatwerk worden opgesteld in afstemming tussen gemeente, provincie, waterschappen en omgevingsdiensten. Dit zou volgens ons ook leiden tot minder verschillende regels in het land. Wat tevens beter handhaafbaar is. Op die manier komt de motivatie voor het opstellen van maatwerk of aanvullende regelgeving op decentraal niveau voort vanuit daadwerkelijke lokale of regionale verschillen en niet alleen maar vanwege het opvullen van het 'gat' dat het rijk achterlaat om op bepaalde vlakken niets meer te regelen.

Positie toezichthouders versterken

Wij verwachten dat IenW de positie van toezichthouders niet verder laat afkalven, maar juist versterkt, onder meer door:

- Alle graaf- en toepassingswerkzaamheden meldingsplichtig te maken.
- Naast de verplichting in de wet- en regelgeving ook z.s.m. gelden ter beschikking te stellen om het DSO onderdeel toezicht neer te zetten. En de daarbij horende informatie- en toezichtmiddelen zoals de [Bodem-App](#), een centraal digitaal meldpunt Wbb & Bbk, Inspectieweb, een grondvolgsysteem met volumecriteria et cetera landelijk ter beschikking te stellen.
- Het beschikbaar stellen van alle benodigde middelen (zoals regelgeving) om overtredingen van de uitvoerende / opdrachtgevende overheid (grootste opdrachtgever maar ook overtreder in bodemland) beter te kunnen handhaven (bestuurs-/strafrecht).
- Om het naleefgedrag te verbeteren is extra investering in toezicht nodig (o.a. informatiepositie en regelgeving). Er is bij de bijeenkomst bodem en handhaving in de Ov van 15 februari 2018 een stap gezet om voor Handhaving Bodem inzichtelijk te maken wat hiervoor nodig is. Wij willen hierbij dan ook aandringen om gezamenlijk met alle partijen hier snel een vervolg aan te geven.

Tot slot hieronder nog een aantal specifieke vragen en opmerkingen die wij ook belangrijk vinden om onder uw aandacht te brengen.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Telder

Voorzitter van de Landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen (KBBB)
Namens de KBBB-leden van de deelnemende Omgevingsdiensten, waterschappen en politie.

Bijlage: 1.) Brief van de werkgroep KBBB aan het IT, d.d. 29 juni 2015

2.) Doorrekening van de werkgroep KBBB inzake maatschappelijke kosten (graafschade) indien op onjuiste wijze activiteiten met en in verontreinigde grond plaatsvinden.

Een aantal specifieke vragen en opmerkingen

- De huidige zorgplicht (artikel 13 Wbb) moet naar onze mening gelijkwaardig worden overgenomen. Hetgeen nu wordt voorgesteld zal er in veel gevallen toe leiden dat herstel van de oorspronkelijke situatie niet of onvoldoende wordt gerealiseerd. Nu wordt dit omschreven als het totaal aan rijksregels, provinciale regels en gemeentelijke regels. Dit lijkt ons echter niet eenduidig en beter. Dit betekent ook dat deze partijen de middelen moeten krijgen om op naleving hiervan toe te zien.
- In het ontwerp-aanvullingsbesluit wordt aangegeven dat verschillende partijen grond mogen worden samen gevoegd tot een maximum van 25 m³ zonder enige extra voorwaarde. Wij vinden dit niet wenselijk, wij stellen voor om de samenvoeging boven de interventiewaarde hiervan uit te sluiten, om het verdwijnen van grond boven de interventiewaarde in de schone keten te voorkomen.
- Bij graafwerk in het grondwater wordt het bevoegd gezag bepaald door het grondwaterpeil. Wat als dit schommelt door een droge zomer, verandert dan het bevoegd gezag?
- Wanneer is er sprake van saneren en wanneer is er sprake van projectmatige ontgraving? Kan je daar zelf in kiezen? Als uitvoerende zou men dan toch nooit meer kiezen voor saneren.
- Is bij MBA >25M3 >I zeven toegestaan ook bij asbest? Lijkt ons bijvoorbeeld bij niet hechtgebonden asbestsoorten niet geheel wenselijk.

Niet-genormeerde stoffen

- Is voldoende geborgd dat stoffen zonder interventiewaarde (de niet-genormeerde stoffen) in het onderzoek worden meegenomen?
- Is in het vooronderzoek geborgd om niet genormeerde stoffen en stoffen buiten het basispakket alsnog inzichtelijk te krijgen?
- Is de Bodeminformatie van afdoende kwaliteit en landelijk inzichtelijk (Bidon)? Is het meldpunt Bbk voor alle toezichthouders landelijk inzichtelijk?

We weten dat in sommige gebieden fipronil in de mest zit. Is in deze gebieden de verspreidingsroute, (water)bodem, grond en oppervlaktewater inzichtelijk en goed onderzocht?

Secundaire bouwstoffen

- Er verdwijnt afval in secundaire bouwstoffen, de toepassing hiervan hoeft niet te worden gemeld, waardoor afval uit het zicht verdwijnt, en direct dan wel indirect op korte of langere termijn in het leefmilieu terecht komt. In het ontwerp-aanvullingsbesluit wordt hier geen aandacht aan geschonken.

Bodemas wordt in immobilisaat gebruikt, na gebruik kan dit via de puinbreker als zogenaamd 'toepasbaar materiaal' in de schone keten terechtkomen.

Toepassen en opslaan van grond en baggerspecie

- Met name het behouden van de meldplicht en het aanleveren van bescheiden alsmede de plicht om deze tijdens het toepassen op locatie beschikbaar te hebben, maakt voor ons het toezicht en de handhaving eenvoudiger. Dit geeft een administratieve lastenverlichting aan twee kanten omdat wij minder om informatie hoeven te vragen (want die is er als het goed is al op locatie) waardoor de toepassers minder informatie alsnog hoeven aan te leveren. In dit kader uiten wij ook de wens om te komen tot landelijke slimme meldsystemen die eenvoudig melden en eenvoudig toetsen mogelijk maken.
- Een ander pluspunt vinden wij dat dezelfde regels gelden binnen en buiten bedrijfsterreinen.
- Echter de maximale duur tijdelijke opslag ontbreekt. Op grond van Europese regelgeving (Kaderrichtlijn afvalstoffen) is de maximale duur van de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie op landbodem 3 jaar en in het oppervlaktewater 10 jaar, anders wordt het beschouwd als storten en gaan de regels voor stortplaatsen gelden. De maximale duur van de tijdelijke opslag blijkt echter niet uit de titel en de artikelen van de MBA opslaan. Dit zouden we daarin wel opgenomen willen hebben. Net zoals het nu in het Bbk in artikel 35 onder h vermeld is.

Handhaafbaarheid bij optreden verontreiniging

- Er worden geen voorzieningen geëist bij opslag van grond met kwaliteit wonen en industrie, maar wel een eindonderzoek na het opslaan. Er zijn zorgen over de afdwingbaarheid van het verwijderen van aangetroffen verontreiniging als die er toch blijkt te zijn.

Beschikbaar hebben van gegevens over opslaan

- De verplichting ontbreekt om de gegevens en bescheiden beschikbaar te hebben tijdens en na de activiteit zoals wel verplicht is bij toepassen van grond artikel 4.1265. Dit is noodzakelijk om in het veld toezicht op de tijdelijke opslag te hebben.
- Tevens is er onduidelijkheid over de zogenaamde weilanddepots. Er staat nu dat als het op hetzelfde perceel blijft, het als toepassing gezien kan worden. Als je het echter daarna ergens anders wilt toepassen valt het onder tijdelijke opslag. Echter er staat ook dat een folie onder deze zogenaamde weilanddepots noodzakelijk is zonder verwijzing of uitzondering voor welke artikelen dit geldt. Graag verduidelijking op dit punt, want door weilanddepot te voorzien van folie is mechanisch ontwateren noodzakelijk.

Bijlage 1

Aan: Implementatieteam Besluit Bodemkwaliteit
T.a.v. Mari van Dreumel en Michiel Gadella

Afschrift aan: Leden van de Werkgroep KBBB en Leden van de Stuurgroep KBBB

Datum: 29 juni 2015

Onderwerp: Reactie op de uitkomsten van het 'Verbetertraject Bbk' uit het gezichtspunt van toezicht en handhaving van de Landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen, mede namens een aantal vertegenwoordigers van de decentrale bevoegde gezagen die in het Implementatieteam Besluit Bodemkwaliteit zitting hebben

Beste Mari en Michiel,

Tijdens het laatste overleg van het Implementatieteam Bbk (IT) op donderdag 9 april jl., is de toezegging gedaan dat er vanuit de landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen (Werkgroep KBBB) een nadere uiteenzetting zou volgen, ten aanzien van de uitkomsten op het gebied van toezicht en handhaving van het 'Verbetertraject van het Besluit bodemkwaliteit'. Deze brief wordt ook mede namens een aantal vertegenwoordigers van de decentrale bevoegde gezagen die in het Implementatieteam Besluit Bodemkwaliteit zitting hebben aan het IT gericht. De vertegenwoordiger van de Unie van Waterschappen heeft aangegeven deze brief niet mede te ondertekenen, aangezien het qua tijd niet lukte om deze reactie intern aan de orde te stellen.

In deze brief willen wij eerst graag aandacht voor de gehele context vragen. Zie daarin ook de signalen die door de Werkgroep KBBB naar de ILT & OD.nl zijn gestuurd (d.d. 7 april 2015) en de aan het IT gerichte brief van de Werkgroep KBBB, mede namens de decentrale bevoegde gezagen die in het IT zijn vertegenwoordigd, aangaande het traject ten aanzien van de 'Essentiële eisen' (d.d. 22 mei 2015). Beide brieven zijn voor de volledigheid als bijlage bijgevoegd.

In beide brieven, zowel die ten aanzien van de 'Essentiële eisen', als die ten aanzien van het signaal over het toezicht door de Omgevingsdiensten, is beschreven dat uit onderzoek blijkt dat het al jaren niet goed gaat. Dit is één van de redenen dat in het 'Verbetertraject Bbk' ook toezicht en handhaving als één van de speerpunten is opgenomen. Eén van de andere speerpunten betrof het functioneren van de overheid als opdrachtgever.

De kern van de eerder genoemde brieven, is dat de Omgevingsdiensten enerzijds onvoldoende mogelijkheden voor wat betreft middelen en informatie-uitwisseling hebben gekregen om het toezicht adequaat uit te voeren. Hetzelfde geldt deels trouwens ook voor de overige handhavingpartners, zoals waterschappen. Anderzijds is de overheid de grootste opdrachtgever in bodemland en tevens de grootste overtreder, maar diezelfde overheid fungeert daarnaast ook als opdrachtgever van de Omgevingsdienst. En de overheid als opdrachtgever is niet wettelijk verplicht om alle taken wat betreft toezicht en handhaving onder te brengen bij een Omgevingsdienst.

Verantwoordelijkheden opdrachtgever borgen in artikel 15 en 18 Bbk

Kijkend naar de aanbevelingen uit de 'Evaluatie van het Besluit bodemkwaliteit' (29 april 2011), de brief van de staatssecretaris (d.d. 29 juni 2011) en de 'Quick scan handhavingsservaringen met het Besluit bodemkwaliteit' (VROM-Inspectie, 30 maart 2011), komen wij tot de volgende waarnemingen:

Aanbeveling 19 geeft aan om stevig in te zetten op het bevorderen van professioneel opdrachtgeverschap (opdrachten moeten voldoen aan de eisen van het Besluit en de opdrachtgever voert feitelijk ook directie over de uitvoering van zijn opdracht). Daarbij horen zowel stimulerende (voorlichting/training) maatregelen als sancties (optreden tegen opdrachtgevers die in strijd met de regels handelen). Aanbevolen wordt om de inspanning van de implementatie na deze evaluatie te verschuiven van de lokale beleidsvorming naar de lokale uitvoering, waarbij onder andere de professionaliteit van de opdracht gevende overheid versterkt moet worden.

In het verlengde daarvan, kan ook aanbeveling 9 worden aangehaald, namelijk dat er voor gezorgd moet worden dat overheden investeren in goed naleefgedrag bij de uitvoering van eigen werken en professioneel opdrachtgeverschap. Dat draagt in belangrijke mate bij een vergroting van het naleefgedrag in het algemeen (voorbeeldfunctie van de overheid).

Uit verschillende onderzoeken komt helaas naar voren dat de overheid nog vaak de regels overtreedt. Hoewel de overheid als opdrachtgever in het kader van het strafrecht kan worden aangesproken, heeft dit ons inziens nog te weinig resultaat opgeleverd.

Ons advies is om onder het regime van Kwalibo, de rol van de opdrachtgever nadrukkelijker aan de orde te stellen en deze als eindverantwoordelijke aan te kunnen spreken. Indien artikel 15 en 18 Bbk zodanig worden aangepast, dat de opdrachtgever daar ook een rol speelt, wordt bestuursrechtelijke handhaving van de opdrachtgever daardoor een stuk eenvoudiger. En hierdoor is het mogelijk dat ook de ILT zich hier meer op kan richten.

Verbeteren landelijke informatie-uitwisseling

Als tweede hebben wij aanbeveling 34 specifiek uitgelicht.

Aanbeveling 34 houdt in dat er een landelijke regie nodig is op de informatie-uitwisseling over afgekeurde partijen, niet-erkende bedrijven en ondeskundige opdrachtgevers.

In de eerder genoemde 'Quick scan' van de Vrominspectie werd hierover onder meer aangegeven:

"grote winst in efficiency en slagkracht van de handhaving van het Besluit is te behalen door op een aantal punten gerichte centrale gegevensregistratie en uniformering van rapportages tot stand te brengen."

Het gaat daarbij om de volgende aanvullingen:

- Centrale registratie van onderzoeksrapporten ook bij toepassing van schone grond
- Bij de registratie het doel van de toepassing laten melden
- Melding van de daadwerkelijke start van werkzaamheden
- Centrale registratie van alle partijkeuringen
- Centrale registratie van veldwerk waarbij per dag inzichtelijk is waar veldwerk wordt uitgevoerd
- Koppeling locatie van toepassing en locatie van herkomst
- Koppeling met Amice, het registratiesysteem van het LMA
- Maak het registratiesysteem integraal toegankelijk voor alle toezichthouders.

Er lijkt nu gekozen te zijn om een groot aantal van de verbeterpunten onder te brengen in de 'Intentieverklaring inzake Inspectieview'. Op zich een loffelijk streven, maar een intentieverklaring geeft helaas geen garantie dat het ook daadwerkelijk –en binnen een acceptabele tijdspanne- gebeurt. In onze ogen worden daardoor de doelen van het 'Verbetertraject Bbk' voor wat betreft toezicht en handhaving en een voorbeeldiger opdrachtgeverschap door de overheid niet behaald.

Ons advies is dan ook om in dit kader het 'Verbetertraject Bbk' nog eens tegen het licht te houden en na te gaan welke punten er nog uitgevoerd zouden moeten worden.

Wij denken dat er voor het toezicht en handhaving Bbk grote winst en efficiency is te behalen, indien er per direct wordt ingezet op:

- Volume criteria toevoegen aan het meldpunt Bbk
- Een grondvolgsysteem te introduceren
- Rapporten te voorzien van een uniek nummer
- Afgekeurde partijen cq rapporten te registreren (om het shopgedrag te verminderen)
- Het registratiesysteem integraal toegankelijk te maken voor alle toezichthouders, waardoor ketenhandhaving beter mogelijk wordt
- Interne audits van de onder toezicht staande intermediairs openbaar te maken zodat toezicht gericht kan worden op de dingen die er toe doen.
- In het kader van PIM ook te zorgen voor een betere ontsluiting van overige informatiebronnen als KLIC, MOOR, Archis, etc.; aangezien Inspectieview Milieu momenteel geen koppeling kent met GIS/BIS programma's
- Overige aanbevelingen uit de 'Quick scan'.

Voor wat betreft eventuele aspecten aangaande privacy naar aanleiding van bovenstaande; naar onze mening blijkt uit jurisprudentie dat privacy voor rechtspersonen niet aan de orde is. De Wet bescherming persoonsgegevens geldt niet voor rechtspersonen en het milieubelang gaat voor op het privacybelang van de rechtspersoon, zie daarvoor ook de bijgevoegde bijlage.

Consistente wet- en regelgeving

Wij hebben het gevoel dat het streven naar uniforme wet- & regelgeving onvoldoende uit de verf komt. De onderzoeksverplichting zoals nu in de wijziging van het Bbk (altijd HO) is opgenomen is nog steeds niet in de Wbb opgenomen. Wij hopen dat met het omzetten van het Bbk en de Wbb naar de Omgevingswet dit alsnog adequaat wordt ingevuld. Want voor de kwaadwillenden en de 'freeriders' is dit een manier om geen onderzoek of slecht onderzoek uit te (laten) voeren.

Tot slot

Wij hopen dat wij jullie hiermee voldoende hebben geïnformeerd en inzichtelijk te hebben gemaakt dat de huidige uitkomsten van het 'Verbetertraject Bbk', voor wat betreft toezicht en handhaving en opdrachtgeverschap, onvoldoende waarborgen en mogelijkheden bieden die er voor zorgen dat de activiteiten in de bodemsector op een juiste wijze zullen worden uitgevoerd.

Wij gaan ervan uit dat het IT en I&M zich zullen inzetten om er zorg voor te dragen dat bovenstaande aspecten, op het gebied van toezicht en handhaving en opdrachtgeverschap, in het kader van het 'Verbetertraject Bbk' alsnog gerealiseerd worden.

Met vriendelijke groet,

Namens de Landelijke Werkgroep Ketentoezicht Bodem, Bagger en Bouwstoffen en mede namens de vertegenwoordigers van de decentrale bevoegde gezagen, uitgezonderd de UvW, die in het Implementatieteam Besluit Bodemkwaliteit zitting hebben,

Jeroen Telder
Voorzitter van de Werkgroep KBBB

Bijlagen:

- Signaal Werkgroep KBBB aan de ILT & OD.nl (d.d. 7 april 2015)
- Brief Werkgroep KBBB, mede namens decentrale bevoegde gezagen die in IT zijn vertegenwoordigd, aangaande het traject 'Essentiële eisen' (d.d. 22 mei 2015)
- Overzicht jurisprudentie inzake privacy aspecten rechtspersonen

In deze bijlage wordt op basis van bekende cijfers en in een aantal gevallen op basis van voorzichtige schattingen een berekening gemaakt van de maatschappelijke kosten die optreden, indien op onjuiste wijze activiteiten met en in verontreinigde grond plaatsvinden.

Graafbewegingen in ernstig verontreinigde grond

Voordat ergens gegraven kan worden moet daarvan veelal melding worden gemaakt. Deze meldingen worden centraal geregistreerd. Het aantal graafbewegingen bedroeg in 2012: 503.000 en in 2013: 524.000.

Bron: Website Agentschap Telecom

Voor deze doorrekening is uitgegaan van **500.000** graafbewegingen op jaarbasis.

In de periode van eind 2010 tot medio 2011 is in de provincie Noord-Holland het project 'Niet-Ernstig' uitgevoerd.

Uit dit het onderzoek, gebaseerd op vrije veld onderzoek zonder planning vooraf (zijn de onderzoeksgegevens opgevraagd) en uit dit onderzoek kwam naar voren dat in **26%** van de onderzochte gevallen er in en met ernstig verontreinigde grond werd gewerkt. Zonder dat dit vooraf bekend was en/of rekening mee werd gehouden, hetgeen dus risico's voor mens, dier en milieu opleverde.

Bron: <http://www.noord-holland.nl/web/file?uuid=304bcb9b-d88e-41e7-afb9-28243354c71b&owner=fef531b5-276d-4b1b-bfbf-a9072cd73d0f>

In de provincie Noord-Holland zijn conservatief ingeschat circa 17.185 locaties bekend waar een ernstige bodemverontreiniging aanwezig is (berekening bijlage I). Bij een oppervlakte van 2.670 km² betekent dit dat in de provincie Noord-Holland per km² er 6,4 locaties voorkomen die ernstig verontreinigd zijn.

De totale landelijk werkvoorraad bedraagt 250.000 locaties (bron: Compendium voor de Leefomgeving, okt 2014). Met een oppervlakte van 41.526 km², betekent dit dat er in Nederland gemiddeld 6 locaties per km² voorkomen.

Het landelijke % kan worden berekend middels $26 * 6/6,4 = 24,4\%$

Uit bovenstaande kan worden afgeleid dat bij 500.000 graafbewegingen er in 24,4% gevallen er sprake is van dat er onbedoeld in ernstig verontreinigde grond wordt gewerkt; hetgeen dan in **122.000** gevallen aan de orde is.

Stagnatiekosten

Uit het voorgaande is de situatie dat voor heel Nederland er dus 122.000 graafbewegingen in ernstig verontreinigde grond plaatsvinden.

De aanname is vervolgens dat in de helft van de gevallen, ic **61.000**, er daadwerkelijk sprake is van stagnatie. Want veel uitvoerende partijen gaan gewoon door ondanks de risico's voor mens, dier en milieu. En het gegeven speelt mee dat sommige verontreinigingen alleen zintuigelijk zijn waar te nemen.

Indien blijkt dat er in ernstig verontreinigde grond wordt gegraven, dan zijn veelal maatregelen noodzakelijk en voor die getroffen kunnen worden, kan onder meer onderzoek noodzakelijk zijn. In ieder geval leidt dit tot wachttijden en vertraging; dus kosten, want stilstand van mensen en materieel.

Uitgaande van een klein werk wordt gerekend met 5000 euro aan stagnatiekosten per werk.

Zoals eerder berekend, is dit in 61.000 gevallen aan de orde: $61.000 * 5000 = 305.000.000$ euro.

De stagnatiekosten op jaarbasis worden geraamd op 305.000.000 euro.

Saneringskosten

Eventuele saneringskosten zijn nog niet in de stagnatiekosten meegenomen.

Want het is onwaarschijnlijk dat door de reguliere werkzaamheden de verontreiniging in zijn geheel is weggenomen en dat daarmee de locatie helemaal schoon cq gesaneerd is. Dit komt doordat de werkzaamheden ook niet het doel hebben om te saneren. Er liggen geen goede onderzoeken die de precieze omvang kunnen vaststellen. Uit ervaring is bekend, dat de verontreiniging door dit soort werkzaamheden alleen maar meer wordt verspreid. Wat weer extra inspanning kost om te verwijderen, want een nieuw geval van bodemverontreiniging is ontstaan en deze moet in zijn geheel worden verwijderd. Hetgeen nog meer inspanning en geld kost, dit is niet in deze berekeningen meegenomen.

In de toekomst komt men bij nieuwe graafwerkzaamheden op deze plekken, elke keer deze verontreinigingen weer tegen. De saneringskosten komen er dan dus alsnog.

De eventuele saneringskosten zijn gebaseerd op een onderzoeksrapport van Sira consulting (dd 22 juli 2013). Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het verbetertraject besluit bodemkwaliteit en in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (zie ook bijlage II)

Onder saneringskosten worden verstaan de kosten voor onderzoek en saneringsplannen en afvoer van de grond voor bijv. reiniging of stort, etc.

Voordat werkzaamheden in ernstige gevallen van bodemverontreiniging uitgevoerd kunnen worden is een nader onderzoek en saneringsplan nodig.

De saneringskosten bedragen voor een klein geval tussen de 10.000 en de 50.000 euro en voor een groot geval wordt uitgegaan van tussen de 100.000 en de miljoenen euro.

Het ligt niet in de lijn der verwachting, maar uitgaande van een positieve aanname, wordt de helft van de gevallen door deze werkzaamheden adequaat gesaneerd ($122.000 * \frac{1}{2} = 61.000$)

Blijven er 61.000 situaties over die alsnog (aanvullend) gesaneerd moeten worden. Uitgaande van de laagste kosten en van kleine gevallen bedragen de geraamde saneringskosten 10.000 euro.
 $61.000 * 10.000 = 610.000.000$ euro

De aanvullende saneringskosten bedragen 610.000.000 euro.

De totale kosten veroorzaakt door stagnatie en aanvullende sanering bedragen 915.000.000 euro per jaar.

Kosten door blootstelling aan verontreiniging

Naast de kosten voor stagnatie en aanvullende sanering zijn er ook nog kosten ten gevolge van ziekte en 'uitval' van werknemers en derden.

Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat er 5 mensen op een werk aanwezig zijn en dat daarnaast 5 'derden' bij een geval betrokken kunnen zijn. Onder derden wordt verstaan; passanten, kinderen die spelen in de verontreinigde grond, en mensen die op andere wijze in aanraking komen met de verontreiniging.

Bovenstaande personen worden allemaal blootgesteld aan verontreinigde stoffen (VOCL, asbest, benzeen, zware metalen, etc.). De gevolgen hiervan kunnen o.a. zijn auto-immuunziekten, (asbest)kanker, mesothelioom, vergiftigingsverschijnselen, etc.

We maken een voorzichtige schatting en gaan ervanuit dat maar in 1 van de 30 gevallen er daadwerkelijke klachten door de blootstelling wordt ondervonden en ook daadwerkelijk ziek worden. Door de voorzichtige schatting vallen de korte ziektebeelden erbuiten. Als we de blootgestelde werknemers en derden bij elkaar optellen komen we op 1/3 persoon per werk, deze persoon heeft te maken met ernstige klachten en is langdurig ziek en niet in staat te werken (we gaan uit van 1 jaar).

De kosten van een zieke werknemer voor een werkgever bedragen 250 euro per dag.

Bron: <https://www.nn.nl/Zakelijk/Inkomensverzekeringen/Zieke-werknemer.htm>

& [http://www.claris.nl/17115/Kan-ik-\(de-kosten-van\)-ziekteverzuim-berekenen](http://www.claris.nl/17115/Kan-ik-(de-kosten-van)-ziekteverzuim-berekenen)

Het aantal werkbare dagen per jaar (minus vakantie) bedraagt 255.

Uitgaande van 1/3 persoon die daadwerkelijk ernstig ziek wordt, nav de 122.000 gevallen

$1/3 * 122.000 * 250 * 255 = 2.592.500.000$ euro

Voor wat betreft de medische kosten, die zeer divers kunnen zijn, wordt uit gegaan van een erg laag bedrag, namelijk 2000 Euro. Uitgaande van gewoon doktersbezoek en ziekenhuisonderzoek en fysiotherapie, etc. Uitgebreide onderzoeken en dure medicijnen voor het bestrijden van kanker, bestraling, etc. zijn hierbij niet meegerekend. Waar bij asbest en andere verontreiniging natuurlijk wel sprake van is.

$1/3 * 122.000 * 2000 = 81.333.333$

De totale kosten veroorzaakt door ziekte bedragen 2.673.833.333 euro per jaar.

De totale kosten voor de Nederlandse samenleving per jaar bedragen:

$(915.000.000 + 2.673.833.333) = 3.588.833.333$ euro

Bovenstaande is wederom uiterst conservatief berekend uitgaande van de minimale kosten. Deze kosten zouden voor een groot gedeelte voorkomen kunnen worden door de voorgestelde maatregelen te nemen zoals een onderzoeksverplichting in de Wbb /Omgevingswet en het geven van voorlichting. Maatregelen zoals onder andere worden beschreven in bijlage 2 van het rapport tot op de bodem uitgezocht.

<http://www.noord-holland.nl/web/file?uuid=304bcb9b-d88e-41e7-afb9-28243354c71b&owner=fef531b5-276d-4b1b-bfbf-a9072cd73d0f>

Bijlage I

Berekening aantal ernstig verontreinigd locaties in Noord-Holland

Werkvoorraad NH: 11.400 stuks (svz 2010)

Werkvoorraad Alkmaar 1.500 (svz 2004)

Werkvoorraad Amsterdam 13.500 (svz 2008)

Werkvoorraad Zaandam 1.325 (svz 2010)

Werkvoorraad Haarlem 1.500 (svz 2004) NB we hebben geen cijfers voor Haarlem kunnen vinden, daarom het aantal van Alkmaar genomen.

Aangezien er in de periode 2009-2014 diverse rekenslagen zijn uitgevoerd is daardoor de landelijk werkvoorraad teruggebracht van 425.000 naar 250.000. Omdat de individuele werkvoorraden van provincie en gemeenten oude getallen betreffen, hebben wij deze hieronder ook gecorrigeerd met de landelijke afname.

Werkvoorraad NH: $11.400 \text{ stuks (svz 2010)} * 250/425 = 6.705$

Werkvoorraad Alkmaar $1.500 \text{ (svz 2004)} * 250/425 = 880$

Werkvoorraad Amsterdam $13.500 \text{ (svz 2008)} * 250/425 = 7.940$

Werkvoorraad Zaandam $1.325 \text{ (svz 2010)} * 250/425 = 780$

Werkvoorraad Haarlem $1.500 \text{ (svz 2004)} * 250/425 = 880$

Totale werkvoorraad in NH is dan $6.705 + 880 + 7.940 + 780 + 880 = 17.185$

Bijlage II

Onderstaande tekst komt uit het rapport van Sira consulting (rapport van 22 juli 2013)

1.1 Borging van historisch onderzoek

Het toepassen van grond en baggerspecie met een milieuhygiënische verklaring is slechts nog mogelijk indien aan de milieuhygiënische verklaring een historisch onderzoek is gekoppeld. Deze verplichting gaat gelden voor al het bodemonderzoek dat onder erkenning wordt uitgevoerd.

Voor situaties waarvoor een vrijstelling geldt voor het hebben van een milieuhygiënische verklaring, zoals tijdelijke uitname, geldt eveneens dat een historisch onderzoek moet zijn uitgevoerd om te toetsen of wordt voldaan aan de randvoorwaarden van het besluit. Door deze eis expliciet te maken wordt iedere twijfel weggenomen of een historisch onderzoek in alle gevallen verplicht is. In de uitvoeringspraktijk komt het geregeld voor dat het historisch onderzoek niet of onvoldoende is uitgevoerd vanwege onduidelijkheid over deze verplichting.

Effect voor bedrijven

Zoals in paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is aangegeven, is historisch onderzoek in de huidige situatie al verplicht op basis van de Arbo-wet. In de praktijk wordt deze verplichting echter niet goed nageleefd. Het nadrukkelijk opnemen van de verplichting in het Besluit bodemkwaliteit leidt ertoe dat het aantal historische onderzoeken in de praktijk toeneemt. Dit zal door de initiatiefnemers worden ervaren als een toename.

Tegenover deze ervaren toename, leidt de introductie van een lastenarme variant van het historisch onderzoek tot een afname van de administratieve lasten. Bij dit 'historisch onderzoek light' wordt geen archiefonderzoek gedaan. In plaats hiervan wordt gebruik gemaakt van informatie die al beschikbaar is, zoals locatiekenmerken of bodemkwaliteitskaarten. De respondenten van het onderzoek geven aan dat bij circa 50% van de in totaal 12.481 toepassingen geen volledig historisch onderzoek nodig is.

De kosten van een regulier historisch onderzoek bedragen gemiddeld € 500,-. De exacte procedure bij de light-variant is nog niet volledig duidelijk, waardoor de respondenten geen goede inschatting hebben kunnen maken van het lasteneffect. Het is echter aannemelijk dat de kosten van het onderzoek zelf met circa 50% afnemen. Deze besparing wordt echter gedempt doordat de initiatiefnemer moet kunnen aantonen dat er geen vermoeden van vervuiling is. De netto besparing per toepassing wordt geschat op 20%. De totale besparing van de administratieve lasten bedraagt¹ op basis van deze aanname circa € 625.000 per jaar. Deze afname is in de praktijk echter niet of slechts gedeeltelijk merkbaar, omdat de verplichtingen in de huidige situatie vaak niet wordt nageleefd.

Het borgen van het historisch onderzoek leidt tot een ervaren toename van de administratieve lasten, maar geeft wel meer zekerheid voor initiatiefnemers. Momenteel worden door het niet of niet goed uitvoeren van historisch onderzoek regelmatig onverwachte verontreinigingen ontdekt. Het verplicht stellen van het historisch onderzoek draagt bij aan het voorkomen van kostbare aanpassingen later in het project. Daarnaast heeft de aanpassing ook positieve gevolgen voor de doorlooptijden. Bij een geconstateerde misstand, gaat een proceduretermijn² van 15 weken in om de verontreiniging te verwijderen. Bij uitvoering van goed historisch onderzoek wordt dit vooraf onderkend.

In de praktijk duurt een stagnatie minimaal acht dagen, maar de stillegging van een werk kan ook één tot twee jaar duren. De kosten van een stagnatie variëren voor een kleine saneringen op basis van het Besluit uniforme saneringen tussen de € 10.000 en de € 100.000. Voor grote saneringen variëren de kosten tussen € 100.000 en enkele miljoenen. Deze kosten komen voort uit nader onderzoek, het opstellen van een

¹ 12.481 toepassingen * 50% * € 500 * 20%

² Artikel 28 en 39.

saneringsplan, het uitvoeren van de sanering en de evaluatie. Ook de kosten voor stilstaand materiaal kunnen hoog oplopen.

In de praktijk komt het daarnaast regelmatig voor dat het niet of niet goed uitvoeren van historisch onderzoek leidt tot het afkeuren van een melding. Bedrijven moeten dan hun melding herschrijven, wat leidt tot dubbele lasten. Het verplicht stellen van het historisch onderzoek leidt ertoe dat deze lasten worden voorkomen. Omdat de lasten het gevolg zijn van (onbewust) slecht naleven, mogen deze niet mee worden genomen in dit onderzoek.

Effect voor het bevoegd gezag

De toename van het aantal historische onderzoeken leidt ertoe dat het bevoegde gezag meer tijd kwijt is aan beoordeling hiervan. Het wordt echter minder vaak nodig om handhavend op te treden voor het verkrijgen van het historische onderzoek. Daarnaast is er meer informatie beschikbaar waardoor toezicht efficiënter kan worden vormgegeven. Het effect op de bestuurlijke lasten is niet geheel duidelijk. Voor dit onderzoek is ervan uitgegaan dat de beide effecten ertoe leiden dat de bestuurlijke lasten per saldo niet veranderen.

Effect voor het milieu

De resultaten van het toezicht laten zien dat in de huidige situatie het niet of niet goed uitvoeren van historisch onderzoek, regelmatig leidt tot verontreinigingen. Bij uitvoering van goed historisch onderzoek wordt verontreiniging vaker tijdig vastgesteld en kunnen verontreinigingen of de verspreiding hiervan, worden voorkomen.